

odbor bezpečnostní politiky
Nad Štolou 3
170 34 Praha 7

Č. j. MV- 10432-1/OBP-2021

Praha 19. ledna 2021

Kraje (cestou ÚKŠ)

Vyjádření odboru bezpečnostní politiky k otázkám shromažďovacího práva v době nouzového stavu

Odbor bezpečnostní politiky zpracoval na základě podnětů krajů vyjádření k možnosti postihu svolavatele shromáždění, na kterém jsou porušována protiepidemická opatření, zejména z hlediska počtu účastníků shromáždění, a k důvodům rozpuštění shromáždění podle zákona č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím (dále jen „ShrZ“).

Právo pokojně se shromažďovat je jedním ze základních lidských práv zakotvených v čl. 19 Listiny základních práv a svobod. Toto právo lze omezit zákonem v případech shromáždění na veřejných místech, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, ochranu veřejného pořádku, zdraví, mravnosti, majetku nebo pro bezpečnost státu.

Možnost omezení shromažďovacího práva v době trvání konkrétní krizové situace upravuje zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení („krizový zákon“) v § 5 písm. e) tak, že za nouzového stavu nebo za stavu ohrožení státu lze na nezbytně nutnou dobu a v nezbytně nutném rozsahu omezit právo pokojně se shromažďovat ve vymezeném prostoru území ohroženého nebo postiženého krizovou situací. Omezení může samozřejmě spočívat i v uvedení konkrétních podmínek, za nichž lze shromáždění konat. Omezení shromažďovacího práva předpokládá také samotný ShrZ, jenž v § 19 uvádí: „Ustanovení zákonů o mimořádných opatřeních v době vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu nebo válečného stavu a o opatřeních proti šíření infekčních onemocnění nejsou tímto zákonem dotčena.“. Stávající omezení shromažďovacích svobod v nouzovém stavu je tedy plně v souladu s ústavním pořádkem ČR.

S ohledem na to, že usnesením vlády ze dne 30. září 2020 č. 957 byl vládou České republiky, v souladu s čl. 5 a 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, vyhlášen pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru nouzový stav, a to od 5. října 2020, byla pro konání shromáždění podle ShrZ zákonným způsobem vydána omezení spočívající ve stanovení maximálního počtu a rozmístění účastníků (100 osob ve skupinách po nejvýše 20 účastnících a při zachování rozestupů mezi skupinami účastníků alespoň 2 metry) a zavedení povinnosti pro účastníky mít v rámci shromáždění ochranný prostředek dýchacích cest (nos, ústa), který brání šíření kapének. Tato omezení byla vydána formou usnesení vlády, v nichž byla konkrétní krizová opatření zakotvena.

Podmínky stanovené pro konání shromáždění v krizových opatřeních vlády tak mají ve vztahu k obecným povinnostem stanoveným v ShrZ aplikační přednost. Zároveň ovšem platí, že svolavatel je osobou, která odpovídá za řádný a pokojný průběh shromáždění (vizte § 6 odst. 4 a 5 ShrZ). Jsou-li tedy svolavatelé nebo účastníkům uloženy krizovým opatřením vlády při konání shromáždění nějaké povinnosti, bude jejich nedodržení řešeno nikoli v rovině přestupku podle ShrZ, ale postupy podle krizového zákona. Ten v § 31 odst. 3 písm. c) uvádí, že každá fyzická osoba je povinna strpět omezení vyplývající z krizových opatření stanovených v době krizového stavu, přičemž nedodržení takové povinnosti je přestupkem podle § 34 odst. 1 písm. a) krizového zákona. Nezajistí-li tedy svolavatel, jako odpovědná osoba, dodržení podmínek shromáždění ve smyslu bodu IV písm. a) krizového opatření vlády ze dne 23. prosince 2020 č. 1375, může být tímto jeho jednáním naplněna skutková podstata výše zmíněného přestupku. Jak je uvedeno výše, stanovení podmínek pro konání shromáždění je plně v souladu s ústavním pořádkem ČR, svolavatel je povinen se těmito podmínkám přizpůsobit a nese právní odpovědnost za jejich nedodržení. V případě, že není schopen tyto podmínky svými silami vymoci, může požádat o potřebnou pomoc úřad nebo Policii České republiky (§ 6 odst. 6 ShrZ.), případně může sám shromáždění kdykoli ukončit.

K otázce rozpuštění shromáždění úřadem v případě nedodržení podmínek stanovených krizovým opatřením vlády uvádí OBP, že k omezení shromažďovacích svobod a k zásahům do shromáždění (zákaz shromáždění, rozpuštění shromáždění, zákrok policie apod.) je nutné vždy přistupovat velmi citlivě a realizovat je jen na základě přiměřených důvodů a v situacích, kdy není na místě mírnější způsob řešení. Platí, že k rozpuštění či jinému zásahu do shromáždění má v souladu s přiměřeností postupu dle čl. 4 odst. 3 a 4 Listiny docházet v situaci, kdy se shromáždění výrazným způsobem odchyľuje od požadavku pokojnosti (např. v případě páchání trestných

činů, násilí nebo hrubé neslušnosti, případně při jiných podstatných porušeních právních předpisů apod.) a nelze sjednat nápravu zásahy vůči individuálním osobám.

V případě, že dochází, ve smyslu předchozího odstavce, k závažnému porušení krizovými opatřeními uložených povinností, je úřad oprávněn vyzvat svolavatele ke sjednání nápravy, pokud ten neuposlechne, nebo se mu náprava nedaří, může být taková okolnost důvodem k rozpuštění shromáždění na místě podle § 12 ShrZ.

S ohledem na to, že samotné nedodržování ochranných opatření ze strany účastníků nebo svolavatele, například nenošení roušek, nedodržování rozestupů nebo počtu účastníků je přestupkem podle krizového zákona, jednalo by se o rozpuštění podle § 12 odst. 3 ShrZ s tím, že v průběhu shromáždění nastaly okolnosti, které by odůvodnily jeho zákaz podle § 10 odst. 1. Těmito okolnostmi se rozumí zejména porušování zákonů ve smyslu § 10 odst. 1 písm. c). Platí, že pokud ShrZ uvádí již jen výzvu k porušování zákona jako jeden z důvodů pro zákaz shromáždění, bude samotné porušení zákona v průběhu shromáždění důvodem k aplikaci postupu podle § 12 odst. 3 ShrZ.

Mgr. Radek Šubrt
ředitel